

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Khall 14.10.2024 § 379
217/05.00.00/2024

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Oheismateriaali: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Valmistelija

Hallintojohtaja p. 040 344 7201

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausunto aiheesta:
Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä 24.10.2024 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotoutumisen edistämisestä annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan muutettavan myös työttömyysturvalakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia, kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia.

Esityksessä Kansaneläkelaitokselle sen maksaman toimeentulotuesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun perustoimeentulotuen osalta luovuttaisiin kokonaan. Ahvenanmaan maakunnan kunnille ei korvattaisi myöskään jatkossa perustoimeentulotuen kustannuksia. Toimeentulotuesta hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan kunnille aiheutuneiden kustannusten korvausajaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Lisäksi eräitä kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä kumottaisiin laista kotoutumisen edistämiseen kohdistuvien hallituksen säästötoimenpiteiden vuoksi.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2025 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Esitys on jo ollut aiemmin lausunnoilla kesällä ja nyt kyseessä olevaan esitykseen sisältyy myös aiemmat ehdotetut muutokset, joten aiemmin annetut lausunnot otetaan huomioon niiltä osin. Lisäksi korvausasetuksen osalta huomioidaan myös jo aiemmin annetut lausunnot ja tässä yhteydessä pyydetään lausuntoa vain laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta.

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää kuntien saamista laskennallisista korvauksista. Verrattuna nykyiseen laskennalliseen korvaukseen, eri osapuolten saamat korvaussummat laskevat. Korvaussummaan vaikuttaa myös nykyisin todellisten kustannusten mukaan haettavat tulkitsemisen kustannukset sekä kuntien nykyisin

hakema alkukartoituskorvaus, jotka on vuoden 2025 alusta jyvitetty osaksi laskennallista korvausta.

Lausuntopalvelussa on neljä eri kohtaa, mihin lausuntoa pyydetään antamaan:

1. Lausunto säästöjen toteuttamistavoista
2. Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ms. korvausasetus)
3. Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykäläistä (normin purku)
4. Lausunto kevennyttävistä tehtävistä (normin purku)

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Karikumpu Päivi

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää lausua seuraavaa

1. Nivalan kaupunki näkee positiivisen asiana sen, että rahoituksen leikkaamisen vastapainoksi kunnan lakisääteisiä velvoitteita on tarkoitus keventää. Vaikkakin kevennykset eivät ole riittäviä leikkauksen suuruuteen nähden.

2. Leikkaus on alle 7 -vuotiaiden kohdalla kohtuuttoman suuri ja leikkaukset koskettavat haavoittuvassa asemassa olevia. Maahanmuuttajat vaativat kunnalta resurssia monella eri osa-alueella. Hallinnollisten töiden keventäminen helpottaa kuntien tilannetta, mutta ei yksin auta korvaamaan rahallista vähennystä..

3. Lakisääteisyyden ja vastaavasti rahoituksen vähentyminen ei poista kunnan tarvetta laatia selkeä ohjelma koto-työn tueksi (palvelutarjotin.) Lisäksi ajallisesti lakiesityksen voimaan tulo on epävarmaa ja kotoutumishjelma täytyy toimittaa joulukuun alkuun mennessä, jotta varmistetaan valtiosuuden saaminen.

4. Normien purusta huolimatta kunnalla on silti oltava käytössä resurssi kotoasioiden hoitamiseen. Kevennettävät tehtävät / lakisääteisyyden väheneminen keventää hallinnollista työtä, mutta ei käytännön työtä. On epätodennäköistä, että kuntien tehtävät vähenevät valtion rahallisen avustuksen laskemisen suhteessa. Normien purku säästää työaikaa, mutta ei kustannuksia, koska kunnille jää kuitenkin edelleen laajoja vastuita maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja kokonaisuudessaan vuonna 2025 toteutettava 58 miljoonan euron leikkaus tasonalennuksiineen vaikuttaa todennäköisesti myös näiden palveluiden laatuun ja kattavuuteen heikentävästi, mikä voi vaikeuttaa kotoutumisen pitkäjänteistä kehittämistä ja seurannan toteuttamista paikallisesti.

Esityksellä voi olla suorien rahallisten vaikutusten lisäksi välillisiä vaikutuksia maahanmuuttaneiden ja erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden kotoutumisen edistämiseen. Viranomaisten kotoutumista

edistävän rahoituksen tarkoituksena on varmistaa niiden lakisääteisten tehtävien hoitaminen, ml. kotoutumislain edellyttämien palveluiden järjestäminen, alueella olevaa palvelutarvetta vastaavasti. Lakisääteisten tehtävien karsimisella on kuitenkin maahanmuuttaneiden palveluihin vaikutuksia, joita on arvioitu hallituksen esityksessä kotoutumislain muuttamiseksi. Jos kunnat ja hyvinvointialueet päätyisivät laskennallisen korvauksen osana maksettavan tulkitsemiskorvauksen alentamisen seurauksena vähentämään tulkitsemisen saatavuutta, vaikuttaisi se maahanmuuttaneisiin. Erityisesti se voi vaikuttaa sukupuolten tasa-arvoon sekä lapsiin. Mikäli viranomaisten järjestämän tulkitsemisen vähentäminen johtaisi sukulaisten tai ystävien tulkkina käytön lisääntymiseen, voisi seurauksena olla väärinkäsityksiä sekä puolueellisuutta asioiden hoidossa esimerkiksi niin, että naisen todellinen mielipide ja tahto eivät välity. Tulkitsemisen saatavuus erityisesti sosiaali- ja terveystalveissa on naisille tasa-arvokysymys.

Lisäksi kaupunginhallitus valtuuttaa hallintojohtajan antamaan edellä muotoillun lausunnon lausuntopalvelu.fi:ssä.

Päätös

Hyväksyttiin.

OTE:

24.10.2024 mennessä lausuntopalvelu.fi